Εργα και Ημεραι

ΟΙ ΜΑΛΛΙΑΡΟΙ

Δὲν εἶχα τὴν τύχη νὰ διαβάσω τὴν ὁμιλία τοῦ κ. Ξενόπουλου πουθενὰ ὡς τὴν ὥρα. Διάβασα ὅμως σ' ἕνα ἄρθρο τοῦ κ. Ἐπισκοπόπουλου, («Νέον Ἄστυ» τ. Φεβρ.), τὰ κόλουθα: «Ὁ κ. Ξενόπουλος ἔδωκε τὸν ὁρισμὸν τοῦ μαλλιαροῦ, καὶ ὁμολογοῦ»μεν ὅτι τὸν εὑρίσκομεν πολὺ ἐπιτυχῆ. Μαλλιαρόν, »κατὰ τὸν κ. Ξενοπουλον, λέγεται κάθε ἔργον τέ»χνης τὸ ὁποῖον ἐλέγχει μίαν ἀποτυχοῦσαν προσ»πάθειαν πρωτοτυπίας καὶ τελειότητος»

Ἂν ὅμως αὐτὸς εἶναι ὁ μαλλιαρισμός, ἔπρεπε, νομίζω, νὰ ἀρχίσουμε ἀπὸ τὰ δράματα τοῦ Ἀντωνιάδη. Καὶ μήτε αὐτά. Ἴσως ἴσως ἀπὸ τὸ Φτωχοπρόδρομο· ἐνῶ ὁ μαλλιαρισμὸς ἀρχίζει ἀπὸ τὸν καημένο τὸν Καμπίση, καὶ ποῦ τελειώνει, καλὰ καλὰ δὲν ξέρουνε μήτε αὐτοὶ ποῦ τὸν κρίνουν. Π. χ. ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος βρίσκει τὸν ὁρισμὸ τοῦ κ Ξενόπουλου κάπως στενὸ, καὶ γιὰ νὰ τονὲ φαρδύνη, βάζει μέσα καὶ τὸν Παλαμᾶ (δὲ συφωνοῦμε ἐδῶ, μὰ ἂς εἶναι) καὶ τὸ Μετερλίγγο. Τὸν Ψυχάρη ὅμως ὄχι. Κι' ἀφοῦ ὁ Ψυχάρης δὲν εἶναι μαλλιαρός, (εἰδεμὴ ἂν εἶτανε, δίχως ἄλλο θὰ τὸν ἀνάφερνε ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος), πάει νὰ πῆ πῶς ὁποιος γράφει τὴ δημοτικὴ δὲν ἕπεται πῶς εἶναι καὶ μαλλιαρός, καθως οἱ πιὸ ἀλαφρόμυαλοι τσαμπουνίζουν. Ἀφοῦ ὅμως πάλι δὲν ἔχει τίποτε κοινὸ ἡ γλῶσσα μὲ τὸ μαλλιαρισμό, γιατί,—ἀκολουθῶντας πάντα τὸν ὁρισμὸ τοῦ κ. Ξενόπουλου,—νὰ μὴ βάλουμε μέσα καὶ τὰ περίφημα «Ἄλγη»; Καὶ τέλος, ἐπειδὴ συζήτησε δὲν ἔχει πῶς ὅσα ἔργα φιλολογικα καταπιαστήκαμε αὐτὰ τὰ ἑκατὸ χρόνια, ἂς ποῦμε, ἐλέγχουν ὄχι μίαν, παρὰ χίλιες διὸ ἀποτυχοῦσες προυπάθειες κτλ., (ἀφίνοντας ἔξω ἕνα Σολωμὸ καὶ ὀυὸ τρεῖς ἄλλους), καταντοῦμε στὸ νόστιμο συμπέρασμα πῶς ὁ μαλλιαρισμὸς εἶναι ἀρρώστια ποῦ ἔπιασε πρῶτα πρῶτα μέσα στὸ ἀμέτρητο κοπάδι τῶν Καθαριστάδων, ἐκείνων ἴσα ἴσα ποῦ σκίζουνε τὸ λαιμό τους μὲ τοὺς μαλλιαροὺς!

Ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος ὅμως μᾶς ξηγάει πῶς «μαλλιαρὰ εἶναι τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα τολμοῦν ἀνεπιτυχῶς κάτι τι νέον, τὰ ἔργα τὰ ἐπαναστατικά». Ἂν τὸ λέη αὐτὸ ὁ κ. Ξενόπουλος ἢ ὄχι, δὲν ξέρω. Ὑποθέτω πῶς κάτι τέτοιο πρέπει νὰ εἶπε, ἂν καὶ δὲν τὸ ἀναφέρνει ὁ ὁρισμός του. Προσθέτει ὡς τόσο ὁ κ Ἐπισκοπόπουλος πῶς « ἔπρεπε νὰ καταταχθοῦν μεταξὺ τῶν μαλλιαρῶν καὶ τὰ ἔργα τὰ ἁπλῶς μὴ ἐννοούμενα ἀπὸ τὸν πολὺν κόσμον». καὶ γι' αὐτὸ δὰ βάζει μέσα καὶ τὸν Παλαμᾶ καὶ τὸ Μετερλίγγο Γιατὶ δὲν ἔβαλε μέσα καὶ τὸν Αἰσχύλο καὶ τὸν Γκαίτη δὲν ξέρω. Ἴσως ἐπειδὴ δὲν εἶναι σύγχρονοι αὐτοί. Ἀγκαλὰ μήτε ὁ Καμπίσης δὲν εἶναι πιὰ σύγχρονος.

Ὥστε ὁ ὁρισμὸς τοῦ Μαλλιαρισμοῦ ἀκόμα δὲ βρέθηκε, ἐξὸν ἴσως ἂν ποῦμε πῶς τὰ μαλλιαρὰ ἔργα πρέπει νὰ εἶναι καὶ σύγχρονα. Τότες ὅμως πρέπει νὰ βάλουμε καὶ τὰ ὡραῖα ἐκεῖνα ποιητικὰ δηγήματα τοῦ κ. Ἐπισκοπόπουλου μέσα στὸ σακκὶ τοῦ μαλλιαρισμοῦ. Καὶ τὸ λέγω αὐτὸ γιὰ νὰ δείξω πάλε πῶς μαλλιαρισμὸς καὶ καθάρια δημοτικὴ δὲν πηγαίνουνε μαζὶ πάντα, καὶ πῶς μαλλιαρός, κι ἀπὸ τοὺς καλοὺς μάλιστα, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος.

Ἴσως ὅμως ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος δὲ θέλησε νὰ ἀναφέρη τὸνομά του ὁ ἴδιος. Πολὺ φυσικὸ αὐτό. Ἐκεῖνο ποῦ δὲν μοῦ φαίνεται φυσικό, κι ἂς μὲ συμπαθήση, εἶναι νὰ προστρέχη κάθε λίγο σὲ ξενικὰ παραδείγματα, κι ὄχι μὲ ξένου μάτι, παρὰ μὲ τρόπο σὰ νὰ εἴτανε δικά μας, ἢ τοὐλάχιστο σὰ νὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι δικά μας. Νὰ μᾶς φέρνη στὴ μέση λόγου χάρη τὸ Μετερλίγγο, ἄνθρωπο ποῦ ὅταν ὁ τελευταῖος Βορεινὸς τονὲ χωνέψη, ὁ πρῶτος δικός μας ἀκόμα δὲ θὰ τονὲ νοιώθη, καὶ μήτε θὰ τονὲ νοιώση ὅσο εἶναι ξάστερος Ρωμιός, κι ὄχι συννεφιασμένος Βορεινὸς. Τὸ πολὺ μποροῦσε, θαρρῶ, νὰ μᾶς πῆ μιὰ καὶ καλὴ ὁ κ. Ἐπισκοπόπουλος πῶς ὅλοι οἱ ξένοι γιὰ τὰ μᾶς εἶναι μαλλιαροί, καὶ θὰ εἶναι γιὰ πάντα.

Τόσο μαλλιαροί, ποῦ ὁ ὑποφαινόμενος, ὕστερ' ἀπὸ τριάντα ἑφτὰ χρόνια ζωὴ στὴν Ἀγγλία, βάλθηκε τὶς ἡμέρες νὰ μελετήση καὶ νὰ νοιώση ἕνα σονέττο τοῦ φίλου τοῦ κ. Ἐπισκοπόπουλου Ντάντε Γαβριὴλ Ροζέττη, καὶ δὲν τὸ κατάφερε! κι ὁ λόγος πολὺ ἁπλός. Ἐμένα τὰ ψυχικά μου μάτια εἶναι συνηθισμένα νὰ βλέπουνε μονάχα στὸ φῶς, κι ὁ Ροζέττης ἀπαιτεῖ μάτια συνηθισμένα καὶ στὸ σκοτάδι μέσα νὰ βλέπουνε.

Ὕστερ' ἀπὸ τέτοια πολύσαθη διαφορὰ Εὐρωπαϊκῆς καὶ Ρωμαϊκης ψυχῆς, μοῦ φαίνεται σὰ χασόμερι νὰραδιάζουμε κάθε λίγο μεγαλόηχα ξένα ὀνόματα μέσα σὲ ἄρθρα γραμμένα γιὰ νὰ φωτίσουν τὸ ρωμαϊκο κοινό. Ἢ τοὐλάχιστο, ἀφοῦ κάμνουν τὸν κόπο οἱ μαλλιαρολόγοι καὶ μᾶς ἀναφέρνουν αὐτοὺς τοὺς ξένους, ἂς τὸ κάμνουνε κἂν ὅπως οἱ Σπαρτιᾶτες ἔφερναν Εἵλωτες μεθυσμένους νὰ τοὺς δείξουνε στὰ παιδιά τους, κι ὄχι πῶς εἶναι οἱ ξένοι γιὰ καταφρόνιο σὰν τοὺς Εἵλωτες, παρὰ γιὰ νὰ μᾶς δείχνουν τὸ τὶ μᾶς προσμένει ἂ γυρεύουμε νὰ τοὺς μιμηθοῦμε. Καὶ βάζοντας τότες πλάγι τους ὅσους ἔχουμε μαλλιαροὺς, θὰ μετροῦσανε νὰ μᾶς βροῦνε, μὲ λίγο παρατηρητικό, πολὺ πιὸ εὔκολο καὶ πιὸ σωστὸ ὁρισμὸ τοῦ μαλλιαρισμοῦ ἀπ' αὐτοὺς ποῦ μᾶς ἔδωκαν, ὡς τὰ τώρα, καὶ θὰ μᾶς ἔλεγαν πῶς «Ὁ μαλλιαρισμὸς εἶναι ψυχολογικὸ πάθημα, ποῦ σύμπτωμά του εἶναι νὰ σκιάζεται ὁ ἄρρωστος μὲ ξένα καλλιτεχνικὰ ἔργα, γραμμένα γιὰ ψυχὲς διαφορετικὲς ἀπὸ τὶς Ρωμαϊκες ψυχές, νὰ φαντάζεται πῶς τὰ νοιώθει, καὶ τέλος νὰ περιγράφη κι ὁ ἴδιος ξενικὰ νοήματα κ' αἰσθήματα μὲ ξενικοὺς ἰδιωτισμούς, καὶ μὲ μόνο λέξες Ρωμαϊκες, εἴτε δημοτικὲς εἴτε καθαρεύουσες».

Α. Ε.

Ο,τι Θελετε

— Ὁ κ. Πολέμης ἔβγαλε τὰ «Κειμήλια» του—ἀληθινὰ κειμήλια, ποῦ θὰ κατατεθοῦν, τυλιγμένα σὲ μπαμπακια στὶς βιτρίνες τοῦ Ἱστορικοῦ καὶ Ἐθνολογικοῦ μουσείου.

— Καὶ τὰ «Κειμήλια» κι' ὅλα τἄλλα τὰ ποιήματα τοῦ κ. Πολέμη εἶναι σὰν τοῦ κασίδη τὸ κεφάλι ποὺ μαθαίνουν ἀπάνω του τὴν μπαρμπεσοσύνη οἱ καινούργοι κριτικοί.

— Νὰ σᾶς ἀποκαλύψουμε κ' ἕνα φιλολογικὸ μυστικό: Ὁ κ. Δακρύων Ραγκαβῆς ἄρχισε νὰ δημοσιεύη στὸ «Χρόνο» ποιήματα μὲ τὸ ψευτόνομο «Φημονόη».

— Δυὸ ἐδημοσίευσε ὡς τώρα, μὰ τὸ λένε τἀναθεματισμένα—εἶναι χειρότερα κι' ἀπὸ τὰ «Ἄλγη» του.

— Ὁ κ. Μιστριώτης πάει στὰ Ἱεροσολυμα νὰ προσκυνήση.

— Φανταστῆτε νὰ γένη κανένα θαῦμα καὶ νὰ ἐπιφοιτήση τὸ Ἅγιο Πνεῦμα νὰ ταλλάξη τὴ γλῶσσά του!

— Ἡ Πόλη, ποὺ θέλουνε νὰ τὴν ποῦν μερικοὶ Ἀκρόπολη τοῦ Σχολαστικισμοῦ, μᾶς ἔστειλε μιὰν φοβερὴ λέξη της ἐδῶ.

— Τὸν Σύλλογον δηλ. τῶν Ἐρασιμολπων.

— Ἡ Πόλη μᾶς ἔχει στείλει καὶ τὸν φοβερὸν κ. Αὐτίκον, ὁ ὁποῖος δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ εἶναι καὶ πρόεδρος τῶν ἐρασιμόλπων αὐτῶν.

— Διαβάσαμε τὸ τρομερο βιβλίο τοῦ κ. Κούσουλα—ποὺ τόσο τὸ θαυμάζει ἡ «Ἑσπερινὴ» καὶ ὁ κ. Κουρούπης—μὰ διαβάσαμε καὶ τὴν φυλλάδα τοῦ Μπερτόδουλου καθὼς καὶ τὸ ἀκόλουθο ἐπίγραμμα ποὺ κάποιος φίλος μᾶς ἔστειλε:

— Ὅποιος διαβάσει μιὰ φορὰ
τὸ λίμπρο σου, κὺρ Κούσουλα,
χάνει εὐτὺς τὸ μπούσουλα,
καὶ πέφτει ὄξω μιὰ χαρά.
Τὸ τρομερὸ βιβλίο σου
εἶναι σωστὸ ξουράφι
ποὺ μπαρμπερίζει μαλλιαρούς...
—Τάδε Κουρούπης γράφει.

Ο Ιδιος

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΝ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ
Σ. Δ. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΟΥ

ἀριστούχου διδάκτορος τῶν Μαθηματικῶν

Διὰ τὰς γυμνασιακὰς τάξεις καὶ διὰ τὰς εἰδικὰς Σχολὰς Δοκίμων, Εὐελπίδων καὶ Πολυτεχνείου.

Ἡ διδασκαλία γίνεται ἐν τῷ Ἐκπαιδευτηρίῳ τοῦ κ. Δ. Μακρῆ (ὁδὸς Πανεπιστημίου), ὅπου εὐγενῶς προσεφέρθη ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως χῶρος.

Πληροφορίαι, ὁδὸς Ζωοδόχου Πηγῆς 75, καὶ ἐν τῇ Βιομηχ. Ἀκαδημίᾳ (πλατεῖα Κάνιγγος).

—Φτοῦ σου! Ἔχεις τὸ κούτελο καθαρὸ σὰν τὰ ποδάρια της ἡ ὄρνιθα.

Ἔτσι δὰ πῆρε τὰ μπαγάκια του ὁ Πάτερ Ἠλίας καὶ ξεκουμπίστηκε, μὲ τῆς μπομπῆς τὰ μαντίλια, ἀφίνοντας στὴν κερὰ Λενιὼ τὸ κρυφὸ μαράζι πῶς μόλα της τὰ γεράματα... πκρὰ τρίχα νὰ φυτέψη κέρατα στὸ κούκκλο τοῦ μακαρίτη γέρου της. Μόνο στὸν παπᾶ θὰ ξομολογήθηκε τὸ ρεζιλίκι ποὔπαθε μὲ τὸν τραγογένη Ἐμεῖς δὲν ἀκούσαμε ἀπ' αὐτὴ τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὶς κατάρες καὶ τἀναθέματα ποῦ τοὔδινε, ἄμα μὲ τρόπο φέρναμε τὴν κουβέντα πάνω στὸ πάθημά της. Μὴ μὲ κολάζετε, φώναζε θυμωμένη, ὁ θεὸς ἂς τὸν κρίνη κατὰ τὰ ἔργα του. Ἐγὼ εἶμαι γρηὰ γυναῖκα καὶ μόνο τὴν ψυχή μου πρέπει νὰ συλλογίζουμαι.—Μά, κερὰ Λενιὼ τζάνουμ δὲν μᾶς λὲς σὲ φίλησε, ὁ μασκαρᾶς, σὲ τσίμπησε, σοῦπε ἀρσίζικα, τὶ διάολο σοῦκανε καὶ σὲ πείραξε κατάκαρδα;—Πίσω σέχω Σατανᾶ, ἀναθεματισμένε! Κάντε μου τὴ χάρη, βρὲ παιδιά, νἀφήσετε αὐτὴ τὴ κουβέντα, γιατὶ θὰ μὲ τρελλάνετε, ἔτσι μὲ τὴ χάρη τῆς Παναγιᾶς; θὰ μὲ τρελλάνετε!

Ἡ καημένη ἡ γρηούλα ἤτανε τόσο ἀγαθή, τόσο ἀγαπητὴ σὲ ὅλους, ποῦ δὲν τῆς ἄξιζε νὰ τὴν τυραννᾶμε μ' αὐτὸ τὸ παιχνίδι. Πάψαμε πιὰ κάθε λόγο γιὰ τὸν Ἠλία καὶ τὰ κατορθώματά του λησμονηθήκανε. Μόνος ὁ κὺρ Ἀπόστολος κύταζε μὲ φόβο κάθε μέρα τὴν κοιλιὰ τῆς κερὰ Λενιώς, μὴν τύχη καὶ μεγαλωνε... Εἶχε ἀκούσει πῶς ὁ ἀντίχριστος θὰ γεννηθῆ ἀπὸ ἐννενηντάρα! Σὰν πέρασε κἄνας χρόνος καὶ ὁ Ἠλίας δεν ἐρχότανε νὰ πληρώση, ἄνοιξε ἡ γρηὰ θυμωμένη τὴν κασέλα του καὶ βρῆκε μέσα δυὸ τρεῖς ἀλλαξὲς ἀσπρόρρουχα, ἕνα παληοσέντονο, λερωμένο, καὶ κἄτι ἄλλα τιποτένια πράγματα γιὰ πέταμα. Ἔτσι νοιώσαμε γιατὶ τόσο πρόθυμα τὴν ἄφησ' ἀμανάτι ὁ κατέργαρος.

Κάμποσα χρόνια 'πὸ τότε ὁ Πάτερ Ἠλίας 'χάθηκε ἀπ' τὴν Ἀθήνα καὶ κανείς μας δὲν μπόρεσε νὰ μάθη ποιὸ ἤτανε τὸ τέλος του, φρονίμεψε ἢ ἀποπαλάβωσε, καλόγερος ἔγεινε ἢ φόρεσε σακαράκα, πρᾶμμα ποῦ καλλίτερα βέβαια τοὔπρεπε. Πέρσυ, 'κεῖ ποῦ στεκόμουνα στὸ δρόμο ἀφηρημένος, πέρνω στὸ σβέρκο μου μιὰ καρπαζιά, ποῦ μ' ἔλανε νὰ ἰδῶ τὸν οὐρανὸ σφοντύλι. Γυρίζω πίσω θυμωμένος καὶ βλέπω 'πάνω μου ἕνα παππάδαρο θεώρατο, καλοθρεμμένο, κοιλαρᾶ, μὲ ἀρχοντικὰ ράσσα, π' ἀστράφτανε. Μ' ἔβλεπε μ' ἕνα περήφανο χαμόγελοιο, λιγάκι κοροϊδιάρικο, σὰν νἄθελε νὰ πῆ: ποῦ νὰ πιστέψης κακόμοιρε ποιὸς εἶμαι! Τὸν ἔβλεπα κι' ἐγὼ μ' ἀπορία, ὅλως διόλου αὐτὴν τὴν ὥρα μὴ βάνοντας σ' τὸ νοῦ μου τὸν Ἠλία.

—Καλὲ Γιωργάκη, ἀλήθεια δὲ μὲ θυμᾶσαι; ξέχασες τὸ φίλο σου τὸν Ἠλία, τὴν Ἐφημερίδα τὸν Ὅμηρο, τὴν ἱστορία τῆς Κερὰ Λένης;

—Μωρὲ σ' εἶσαι, πάτερ Ἠλία; ἄ εἶμ' ἐνθουσιασμένος ποῦ σὲ βλέπω, γιατὶ μοῦ θυμίζεις τὰ 'βλογημένα 'κεῖνα χρονάκια μας... Κατέβα πάρα κἄτω, ἀδερφέ, νὰ σὲ φιλήσω!

—Ἄ ὄχι! Τώρα πρέπει νὰ μοῦ φιλᾶς τὸ χέρι· ξέρεις ἔγεινα ἡγούμενος στὸ μοναστῆρί μου.

— Ἔτσι ἔ; ἄμ φυσικὸ πρᾶμμα ἤτανε, ὕστερ' ἀπὸ 'κεῖνα τὰ τερτίπια ποῦ στὰ νειάτα σου ἔδειχνες. Ἔ πῶς τὰ πᾶς στὸ μοναστῆρι; θαρρῶ τριγύρω, στὸ χωριό, καμμιὰ δὲ βρίσκεται... στεῖρα γυναῖκα!

—Ἄστ' αὐτά, κὺρ Γεωργάκη! Σὺ βλέπω μάγκεψες μὰ γὼ ἔβγαλα γνώση. Οἱ τρέλλες περάσανε. Πές μου, στὸ θεό σου, πῶς μ' εὑρίσκεις; δὲν ἄλλαξα; δεν ποῦ ταιριάζει λιγάκι τὸ ... δεσποτηλίκι;

—Τὶ νὰ σοῦ πῶ, παππᾶ μου! ὕστερ' ἀπὸ τὴν καρπαζᾶ ποῦ μοῦ 'δωκες βρίσκω πῶς ἔχεις θεωρία ἐπισκόπου... καὶ χερούκλα μυλωνᾶ!

ΤΕΛΟΣ